Cynhadledd GWIR Fwyd a Ffermio CYMRU

WALES REAL Food & Farming Conference

Picture: Arie Coetzee, Daffodil Hill

CYNHADLEDD GWIR FWYD A FFERMIO CYMRU 2024

20-22ain o Dachwedd

Prifysgol Cymru Y Drindod, Llambed

info@wrffc.wales
linktr.ee/walesfoodfarming
#CGFfC24

GYDA DIOLCH I'N NODDWYR

AFN Network+

Whole Health Agriculture — Learning.WholeHealthAg.Org

OF&G ORGANIC

Soil Association CYMRU

MILLER Research Evaluation Consulting

Gweithwyr y Tir — Landworkers' Alliance

PLANED

Ooooby

garddio organig

garden organic

A'N CEFNOGWYR

MANIFFESTO BWYD CYMRU — FOOD MANIFESTO WALES

GWYRDDNI — CREU • CYMUNEDAU • GWYRDD — COMMUNITY • CLIMATE • ACTION

Amberfood Consultancy

CYNIDR CONSULTING

Wildlife Trusts Wales — Ymddiriedolaethau Natur Cymru

Sustainable Food Trust — A global voice for sustainable food and health

Dydd Mercher 20fed Tachwedd

Amser	Neuadd y Celfyddydau	Theatr Cliff Tucker	Hen Neuadd	Celfyddydau 1	Neuadd Fwyta Lloyd Thomas
10.00-11.00	1.* Croeso gan Dr Amber Wheeler, CGFFfC Siaradwyr Gwadd: Derek Walker, Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol i Gymru, staff a phlant o *Farms for City Children*				
11.00-11.15	**Egwyl**				
11.15-12.30	2.* Sut y gallwn sicrhau gwydnwch bwyd yng Nghymru?	3. Caffael bwyd er llesiant	4. Archwilio gwerthoedd benywaidd yng nghyd-destun ffermio anifeiliaid llwyddiannus	5. Chwyldro agroecolegol i Gymru	
12.30-13.45	**Egwyl cinio**				6. Sut oedd eich tymor?
13.45-15.00	7.* Beth sydd angen ei flaenoriaethu yn y Llywodraeth nesaf ar fwyd? Dweud eich dweud	8. Cynnal y môr: Straeon ac ymarferion pysgotwyr Cymreig	9. Llywio'r cyfnewidiadau mewn agroecoleg: Cydbwyso	10. Ffilmiau sofraniaeth hadau	
15.00-15.15	**Egwyl te / coffi**				
15.15-16.30	11. Data i ymbweru ffermwyr Cymru	12. Galluogi cyfranogiad ehangach mewn newid y system fwyd	13. Pam fod ffermwyr ac ecolegwyr angen ei gilydd yn fwy nag erioed	14. *Desert Island Seeds*: Hadau ar gyfer dyfodol gwydn	
16.30-16.45	**Egwyl**				
16.45-18.00	15.* Y cydberthnasau rhwng yr amgylchedd a chynhyrchu bwyd	16. Gweithio'n bio-ranbarthol ar gyfer trawsnewid system fwyd	17. Beth yw dyfodol bwyd a ffermio organig yng Nghymru? Wedi'i ddilyn gan dderbyniad diodydd (tan 19.00)	18. Pori cadwraethol - a'r hyn *nad* ydyn nhw'n sôn amdano	19. Bwyd – y sioe gerdd!
19.30	Pryd nos ar Fferm Bwlchwernen Fawr, trwy wahoddiad caredig Patrick a Becky Holden. GYDA THOCYN				

Hefyd, **yng nghyntedd Adeilad y Celfyddydau**: Carreg Creative*

* Sesiwn yn rhannol neu'n gyfan gwbl yn Gymraeg

Dydd Iau 21ain Tachwedd

Amser	Neuadd y Celfyddydau	Theatr Cliff Tucker	Hen Neuadd	Celfyddydau 1	Neuadd Fwyta Lloyd Thomas
9.15-10.15	20. Siaradwraig Gwadd: Denise Bentley, *First Love Foundation* a Chomisiynydd *Food Farming and the Countryside Commission*				
10.15-10.30	**Egwyl te / coffi**				
10.30-11.45	21. Presgripsiynau cymdeithasol: A all ffermwyr elwa?	22. Gwella ansawdd dŵr: Ymyriadau bychain yn gwneud gwahaniaeth mawr	23. Mwy o wydnwch: Beth all cymunedau ei wneud?	24. Bio-gwrtaith a bio-char	
11.45-12.00	**Egwyl**				
12.00-13.15	25.* Perthyn i fannau, cysylltu â'r tir	26. Gwella perfformiad garddwriaeth amaeth-ecolegol yng Nghymru	27. Crefftio map ffordd ar gyfer gwydnwch a iechyd cynaliadwy ffermydd	28. Creu gofodau dysgu ar draws gwahaniaeth	
13.15-14.30	**Egwyl cinio**				
14.30-15.45	29.* Hir oes i amaethyddiaeth! Cynyddu gwydnwch ac elw	30. Hyfforddiant i'r newydd-dyfodiaid: Beth sydd ar gael, a beth sydd ei angen?	31. Peirianneg enetig: O ddadreoleiddio i dystopia?	32. Amaethwylltio: Lle perffaith ffermio ar gyfer bwyd a natur	33. Diffinio bwyd iach
15.45-16.00	AMSER YCHWANEGOL i'r sesiwn hon				
16.00-16.15	**Egwyl te / coffi**				
16.15-17.00	34.* Gwrandawyr gwadd: Myfyrdodau, gwersi a mwy				

Hefyd, **yng nghyntedd Adeilad y Celfyddydau**: Carreg Creative*

* Sesiwn yn rhannol neu'n gyfan gwbl yn Gymraeg

Croeso i'r chweched Cynhadledd Gwir Fwyd a Ffermio Cymru!

Mae'n bleser bod yn ôl ar gampws hyfryd Llambed Prifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant ar gyfer Cynhadledd 2024. Eleni, rydym yn ymgasglu o dan y thema "Mwy o Fwyd – Mwy o Ffermwyr – Mwy o Natur – Mwy o Wydnwch".

Er bod digwyddiadau allanol yn parhau i brofi'r system fwyd a ffermio, ac mae'n hawdd cael eich digalonni ganddynt, rydym yn dal i obeithio yn yr hyn mae ein thema'n disgrifio. Ac nid gobaith annelwig yn unig mohono; mae'n alwad i weithredu. Rydym am weld mwy o fwyd, ffermwyr (a thyfwyr a gweithwyr tir eraill) a byd natur yn ein cefn gwlad ac yn ein dinasoedd, ac rydym am iddynt fod yn well – gan ddarparu iechyd, lles, a gwytnwch i'r heriau sydd o'n blaenau. Mae llawer o bobl eisoes yn ymgymryd â'r her hon, a bydd llawer ohonynt yma yn Llanbedr Pont Steffan, yn siarad ac yn gwrando, cynllunio, cyd-greu – ac efallai canu. Mae'n debyg eich bod chi'n un ohonyn nhw! Os na, ymunwch â ni, gofynnwch gwestiynau a darganfod mwy.

Eleni, mae Carreg Creative yn ymuno â ni a'u prosiect Wrth Wraidd – At Root; dewch i ymweld â nhw yng nghyntedd adeilad y Celfyddydau (gweler y manylion isod). Bydd Maia Thomas, cynaeafwr graffig, hefyd yn rhai o'r sesiynau i gynhyrchu darluniau o'r trafodaethau. Felly, croeso bawb i WRFFC 2024. Gadewch i ni barhau i gydweithio a chreu 2025 mwy gwydn a chynaliadwy.

Tîm Cynhadledd Gwir Fwyd a Ffermio Cymru

Dydd Mercher

1. Siaradwyr Gwadd: Derek Walker gyda staff a phlant o *Farms for City Children*

Croeso gan Dr Amber Wheeler, CGFFfC. Wedyn, bydd Derek Walker, Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru, yn agor y Gynhadledd cyn trosglwyddo i Gethin Jones ac Alan Wheatley, Treginnis Isaf *Farm for City Children*. Bydd plant o ysgolion y Barri a Sir Benfro yn ymuno â nhw i siarad am thema'r gynhadledd a'r hyn y mae'n ei olygu iddyn nhw.

2. Sut y gallwn sicrhau gwydnwch bwyd yng Nghymru?

Cadeirydd: Tom Bajjada, Miller Research (UK) Cyf.

Siaradwyr: Jon Parker, Comisiwn Bwyd, Ffermio a Chefn Gwlad (FFCC) Cymru; Katherine Langton, Fferm Langton's; Simon Cutter, Model Farm

Gyda'r system fwyd i'w gweld yn llechu o argyfwng i argyfwng, mae'n ymddangos bod yr angen am weledigaeth ar sut y gallwn ni sicrhau cydnerthedd bwyd yng Nghymru yn fwyfwy brys. Fodd bynnag, nid yw'r ffordd orau o gyflawni hyn bob amser yn glir. Bydd y sesiwn yn archwilio atebion posibl o bob rhan o'r gadwyn gyflenwi, yn amrywio o ddulliau cynhyrchu fel tyfu llysiau agroecolegol a thechnegau ffermio arloesol, i letya ac addasu i ofynion ehangach defnyddwyr.

Bydd Carreg Creative yn cynnal **Wrth Wraidd - At Root**: lle dwyieithog ar gyfer cwestiynau, ystyriaethau, mapio a breuddwydio yng nghyntedd Adeilad y Celfyddydau.

Gwahoddiad!

Ymunwch â ni. Dewch â

- rhywfaint o bridd neu wreiddiau o gartref
- cwestiynau heb eu hateb / cwestiynau heb eu gofyn o'ch profiadau yn y gynhadledd

Byddwn yn cynnal sesiwn adlewyrchu yng nghyntedd Adeilad y Celfyddydau ar ddiwedd pob dydd.

Am fwy o wybodaeth: https://tinyurl.com/wrth-wraidd

3. Caffael bwyd er llesiant

Cadeirydd: Fiona Taylor, Garddio Organig

Siaradwyr: Katie Palmer, Synnwyr Bwyd Cymru; Symon Dovey, The Big Fresh Catering Company; Hannah Gibbs, Sustain; Patrick Holden, Ymddiriedolaeth Bwyd Cynaliadwy (SFT)

Derbynnir bellach fod gennym system fwyd wedi torri y mae angen ei thrawsnewid yng nghyd-destun newid hinsawdd, colli bioamrywiaeth, dilead ffrwythlondeb pridd, llygredd dŵr, ansicrwydd bwyd / tlodi, a chlefydau sy'n gysylltiedig â deiet. Gallai caffael cyhoeddus fod â'r potensial i wneud newidiadau ar raddfa fawr ar hyd cadwyni cyflenwi bwyd (o'r fferm i'r fforc), gan arwain at drawsnewid systemau bwyd. Bydd y drafodaeth banel hon yn pwysleisio pa adnoddau ac atebion sydd gennym, beth arall sydd angen i ni ei wneud, beth yw'r rhwystrau, a beth sydd angen i ni ei wneud i'w dileu.

4. Archwilio gwerthoedd benywaidd yng nghyd-destun ffermio anifeiliaid llwyddiannus: Cydbwyso gofal a masnach

Cadeirydd: Lindsay Whistance, Organic Research Centre

Siaradwyr: Jackie Pearce-Dickens, Whole Health Agriculture; Jamie McCoy, Agriculture and Horticulture Development Board; Delyth Robinson, ffermwraig llaeth a bîff

Mae'r sesiwn hon yn archwilio a oes gan fenywod nodweddion gwahanol sy'n eu gwneud yn arbennig o addas ar gyfer ffermio da byw. Byddwn yn trafod nodweddion fel tosturi, derbyniedigaeth, meithrin, a greddf — yn aml yn cael eu gweld gan gymdeithas a diwydiant fel benywaidd cynhenid — ac yn archwilio sut mae'r elfennau hyn yn dylanwadu ar iechyd, cynnyrch a chynhyrchiant da byw. Gyda chyfranogiad gan y gynulleidfa, rydym yn gobeithio mynd y tu hwnt i stereoteipiau rhywedd i fynegi a dal cynnil a naws yr hyn sydd y tu ôl i ffermio da byw llwyddiannus, rhywbeth sy'n aml yn mynd heb ei weld a'i gydnabod.

5. Chwildro agroecolegol i Gymru: Defnyddio grym y dychymyg i'n cael ni yno

Gyda: Ann Owen, Tyfu Dyfi, Partneriaeth Bwyd Ceredigion a Gardd Einion; Jane Powell, Biosffer Dyfi

Yn y sesiwn ryngweithiol hon byddwn yn edrych ar yr egwyddorion agroecolegol a sut olwg fyddai ar ein system fwyd pe baem yn defnyddio agroecoleg fel ei brif fframwaith. Beth pe na bai bwyd yn cael ei dyfu er elw, ond fel gwasanaeth i'r gymuned, yn rhad ac am ddim yn y man defnyddio, yn union fel gwasanaethau'r GIG, gyda bioamrywiaeth yn cael ei werthfawrogi mor uchel â chanlyniad y cnwd? Byddwn yn defnyddio grym y dychymyg i archwilio lle gallai agroecoleg gymhwysol fynd â ni.

6. Sut oedd eich tymor? Sesiwn sgwrs ar gyfer ffermwyr a thyfwyr masnachol

Gyda: Kate McEvoy, Real Seeds; Nathan Richards, Fferm Troed y Rhiw

Mae hwn wedi bod yn gyfnod anodd i bawb mewn sawl ffordd. Mae'r sesiwn hon yn gyfle i eistedd i lawr dros ginio gyda chyd-ffermwyr a thyfwyr, a siarad am y da a'r drwg yn 2024. Gobeithio, yn ogystal â chyfle i ddadlwytho, y gallwn rannu unrhyw strategaethau a syniadau sydd wedi gweithio'n dda i ni ac a allai fod yn ddefnyddiol i eraill.

7. Beth sydd angen ei flaenoriaethu yn y Llywodraeth nesaf ar fwyd? Dweud eich dweud

Cadeirydd: Katie Palmer, Synnwyd Bwyd Cymru

Siaradwyr: Holly Tomlinson, Gweithwyr y Tir; Simon Wright; Andrew Tuddenham, Soil Association Cymru; Augusta Lewis, Bwyd Sir Gâr; Angelina Sanderson Bellamy, Prifysgol Gorllewin Lloegr

Gydag etholiadau'r Senedd 2026 yn agosáu, bydd y sesiwn hon yn gofyn "Beth sydd ei angen arnom gan y Llywodraeth nesaf i alluogi cymdeithas sifil i drawsnewid system bwyd

Cymru i sicrhau canlyniadau cynaliadwy, iach a chyfiawn?" Byddwn yn archwilio beth sydd ei angen mewn rhaglen lywodraethu ac yn gwahodd cyfranogwyr i ddweud eu dweud.

8. Cynnal y môr: Straeon ac ymarferion pysgotwyr Cymreig

Cadeirydd: Athro Louise Steel, Prifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant (PCYDDS)

Siaradwyr: Athro Luci Attala, PCYDDS; Tracey Gilbert Falconer, Câr y Môr; Dr Alissa Flatley, PCYDDS; Andrew Davies, Cymdeithas Cwrwgl a Rhwydd-dynion Caerfyrddin

Bydd y sesiwn hon yn cyflwyno prosiect ymchwil Coastal TALES, cydweithrediad rhyngwladol arloesol dan arweiniad y UNESCO-MOST BRDGES ym Mhrifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant. Bydd yn disgrifio astudiaeth achos Cymru ar ffermio a physgota arfordirol traddodiadol, gan gynnwys straeon llwyddiant a chymwysiadau ymarferol canfyddiadau'r prosiect.

9. Llywio'r cyfnewidiadau mewn agroecoleg: Cydbwyso

Cadeirydd: Lawrence Woodward, A Bigger Conversation

Siaradwyr: Pat Thomas, A Bigger Conversation; Ann Owen, Gardd Einion; Nathan Richards, Fferm Troed y Rhiw

Mae deall y broses o fasnachu yn hanfodol bwysig er mwyn graddio a datblygu mudiad a sector agroecolegol eang, yn enwedig wrth gynnal cydlyniant a chywirdeb system sy'n seiliedig ar werthoedd yng nghanol pwysau i awtomeiddio a digideiddio ffermio. Nod y sesiwn gydweithredol hon, sy'n seiliedig ar yr adroddiad newydd, "Agroecological Intelligence", yw ymgysylltu ffermwyr, gweithredwyr, llunwyr polisi ac ymchwilwyr i nodi cyfaddawdau allweddol wrth ystyried technoleg amaethyddol briodol. Mae'n cynnwys cyflwyniadau byr gan ffermwyr / tyfwyr Cymru, ac yna grwpiau trafod ymarferol ar gyfer rhannu a dysgu.

10. Ffilmiau sofraniaeth hadau

Gyda Katie Hastings, Rhaglen Sofraniaeth Hadau Sefydliad Gaia

Pum ffilm wedi'u crefftio'n hyfryd gan y cyfarwyddwr Andy Pilsbury, a gynhyrchwyd gan Raglen Sofraniaeth Hadau Sefydliad Gaia. Eisteddwch yn ôl ac amsugno pum stori hadau o bob rhan o'r DU ac Iwerddon. Pedair ffilm yn Saesneg, un yn Gymraeg.

11. Data i ymbweru ffermwyr Cymru

Cadeirydd: Andrew Tuddenham, Soil Association Cymru

Siaradwyr: Patrick Holden, ffermwr llaeth a SFT; William Leabeater, Soil Association

Bydd y panel hwn yn trafod sut y gall data helpu ffermwyr Cymru i lywio a pharatoi ar gyfer y Cynllun Ffermio Cynaliadwy newydd, gan ganolbwyntio ar lwyfan Soil Association Exchange a fframwaith Global Farm Metric (GFM). Bydd yn trafod sut y gall data fferm a gesglir gan Soil Association Exchange gan ddefnyddio'r fframwaith GFM helpu ffermwyr i lywio gofynion y cynllun i ddatgloi cyllid a gwella cynaladwyedd.

Rhennir mewnwelediadau o gyfranogiad Llaethdy Fferm Holden yn y rhaglen Exchange a bydd y sesiwn yn gorffen gyda sesiwn holi ac ateb.

12. Galluogi cyfraniad ehangach mewn newid y system fwyd

Cadeirydd: Alex Cook, Cyngor Sir Gâr

Siaradwyr: Lydia Dibbens, Gardd Farchnad Primrose; Jessica Fearnley; Deri Reed, Cegin Hedyn

Ni ellir cyflawni system fwyd gynaliadwy, gwydn, iach a chyfiawn gan ran fach o gymdeithas yn unig. Mae'n gofyn am adeiladu cyfranogiad torfol ar draws demograffeg. Bydd y sesiwn hon yn archwilio astudiaethau achos o Dorfaen, Sir Fynwy a Sir Gaerfyrddin. Bydd y rhain yn dangos ffyrdd y gellir meithrin cyfranogiad trwy hapfasnachol

a chyd-ddylunio, adeiladu cymunedol o amgylch cynhyrchu a pharatoi bwyd, a defnyddio'r cyhoedd a'r comins cymdeithasol fel mannau cynhwysol a niwtral ar gyfer datblygu mudiad bwyd da.

13. Pam fod ffermwyr ac ecolegwyr angen ei gilydd yn fwy nag erioed

Cadeirydd: Mandy Marsh, Chartered Institute of Ecology and Environmental Management (CIEEM)

Siaradwyr: Sarah Faulkner, Faulkner and Mayne Sustainable Agriculture Ltd; Emma Williams, Coal Spoil Fungi; James Hitchcock, Rewilding Britain

Mae tua 90% o dir Cymru yn amaethyddol, ac mae gan ffermwyr botensial enfawr i elwa (neu niweidio) yr amgylchedd naturiol. Gall y sectorau amaeth a'r amgylchedd fod yn groes weithiau, ac mae angen i hyn newid os ydym am gyflawni 'mwy o fwyd, mwy o ffermwyr, mwy o natur, mwy o wydnwch'. Mae'r Sefydliad Siartredig Ecoleg a Rheolaeth Amgylcheddol (CIEEM) yn ceisio adeiladu rhai pontydd - ymunwch â'r drafodaeth ar y ffyrdd gorau o wneud hyn.

14. *Desert Island Seeds*: Hadau ar gyfer dyfodol gwydn

Cadeirydd: Katie Hastings, Rhaglen Sofraniaeth Hadau Sefydliad Gaia

Siaradwyr: Sue Stickland, Hwb Hadau Cymru; Dee Butterly, Awen Organics; Dr Irene Griffiths, Athrofa'r Gwyddorau Biolegol, Amgylcheddol a Gwledig (IBERS), Prifysgol Aberystwyth

Bydd y sesiwn hon yn gofyn i banel o bedwar person y cwestiwn 'pe byddech ond yn gallu mynd ag un hedyn i ynys anial, beth fyddai hynny?'. Dewch i glywed gan garddwr marchnad, bridiwr hadau, tyfwr hadau proffesiynol a bridiwr planhigion cyfranogol am y stori hadau maen nhw'n credu fydd yn newid ein dyfodol! Pwysigrwydd amrywiaeth genetig yn ein tirwedd bwyd yn y dyfodol sydd yn tanlinellu'r sesiwn hon.

15. Y cydberthnasau rhwng yr amgylchedd a chynhyrchu bwyd

Cadeirydd: Rachel Sharp, Ymddiriedolaethau Natur Cymru

Siaradwyr: Jonathan Hulson, Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru; Jack Cockburn, Fferm Treberfedd; Carwyn Graves, awdur, siaradwr cyhoeddus a garddwr; Piers Lunt, Bremenda Isaf, Partneriaeth Bwyd Sir Gar; Lynfa Davies, Cyswllt Ffermio

Natur yw'r sylfaen i blanhigion dyfu ac anifeiliaid i fyw, felly mae cysylltiad cynhenid rhwng bwyd â'r amgylchedd. Fodd bynnag, mae arferion cynhyrchu a bwyta bwyd anghynaladwy wedi arwain at ddirywiad amgylcheddol a gwaethygu newid yn yr hinsawdd. Gall ffermio adfywiol, ar y llaw arall, gael effaith gadarnhaol ar yr amgylchedd trwy ddarparu cynefinoedd a chynnal bioamrywiaeth mewn ecosystemau cyfagos. Yn y drafodaeth hon byddwn yn archwilio'r cydberthnasau rhwng yr amgylchedd a chynhyrchu bwyd.

16. Gweithio'n bio-ranbarthol ar gyfer trawsnewid system fwyd

Gyda: Jenny Rouquette, Partneriaeth Bwyd Da Swydd Amwythig a Rhwydwaith Gwir Fwyd a Ffermio'r Gororau; Jane Powell, Cyfan Cymru

Gweithdy yn archwilio sut y gall gweithredu ar lefel y dirwedd gyfrannu at greu systemau bwyd gwydn ac adfywiol. Byddwn yn edrych ar ba fath o strategaeth a gweithgareddau sydd fwyaf effeithiol ar lefel fioranbarthol a sut y gellir cysylltu hyn yn effeithiol â gweithredu a dylanwadu ar lefelau lleol iawn, sirol a chenedlaethol. Bydd y cwestiwn o raddfa hefyd yn cael sylw: cynyddu i fyny - effeithio ar niferoedd mwy, dyblygu a lledaenu; cynyddu allan - effeithio ar bolisïau a sefydliadau sy'n newid; a graddio'n ddwfn - gan effeithio ar wreiddiau diwylliannol, gwerthoedd, credoau, a 'chalonnau a meddyliau'.

Bydd hon yn sesiwn ryngweithiol, gan rannu syniadau a phrofiadau a bydd yn bwydo i mewn i gynlluniau sy'n dod i'r amlwg ar gyfer

Cyfan Cymru a Rhwydwaith Gwir Fwyd a Ffermio y Gororau.

17. Beth yw dyfodol bwyd a ffermio organig yng Nghymru?

Cadeirydd: Steven Jacobs, Organic Farmers & Growers CIC

Siaradwyr: Jon Parker, FFCC; Dai Miles, Llaeth Organig Calon Wen; Dr Nic Lampkin, Sefydliad Economeg Fferm Thünen, Yr Almaen; Lucy Watson, Watson a Pratt's

Mae gan Gymru gysylltiad dwfn â ffermio organig, gyda rhai o frandiau organig mwyaf adnabyddus y DU wedi'u gwreiddio yma. Mae'r farchnad organig wedi gweld deuddeg mlynedd o dwf yn olynol yn y DU, ond mae toriadau mewn taliadau cymorth fferm a'r gwasgfa barhaus ar ymylon cynhyrchwyr yn gwthio rhai ffermwyr a thyfwyr Cymru i roi'r gorau i organig. Mae angen dybryd am weledigaeth wleidyddol ac arweinyddiaeth ar gyfer organig, yr opsiwn mwyaf seiliedig ar dystiolaeth ar gyfer ffermio gwydn a chynaliadwy. Bydd y sesiwn yn drafodaeth banel a chynulleidfa i archwilio rhagolygon ac atebion.

Dilynir hyn gan dderbyniad diodydd. Croeso i bawb.

18. Pori cadwraethol – a'r hyn *nad* ydyn nhw'n sôn amdano

Gyda: Helen Upson ac Emma Douglas, porwyr annibynnol; Jonathan Wheeler, Grŵp Milfeddygol The Oak

Mae dau borwr o ben arall Cymru yn rhannu'r heriau o weithio gyda gwartheg i ddarparu gofal cynefin a chig eidion ardderchog - a pham ei fod yn werth chweil. Bydd mynychwyr yn dysgu am rywfaint o'r we gymhleth o gynllunio a all faglu buchesi newydd; a bydd milfeddyg fferm hirsefydlog yn taflu goleuni ar sefyllfa'r dicáu (TB) sydd bob amser yn bresennol.

19. Bwyd – y sioe gerdd!

Gyda: Camilla Cancantata a Dr Vole

Gweithdy rhyngweithiol i ddysgu a dyfeisio caneuon am fwyd, delio â phynciau fel rheolaeth gorfforaethol / addasu, dinistrio ecosystemau a chynhesu byd-eang oherwydd amaeth-fusnes a ffermio - a sut i newid y naratifau. Rhybudd - efallai y bydd hiwmor!

Dydd Iau

20. Siaradwraig gwadd: Denise Bentley, *First Love Foundation* a Chomisiynydd FFCC

Gyda: Jane Powell, CyFAN Cymru; Pearl Costello, Synnwyr Bwyd Cymru

O dlodi bwyd i systemau newid. Ar un adeg roedd banciau bwyd yn cael eu hystyried fel yr ateb i dlodi bwyd, ond erbyn hyn mae cost tai yn arbennig yn golygu ei bod yn dod yn amhosibl i lawer o bobl ddal eu bywydau gyda'i gilydd o gwbl. Mae Denise yn gweithio yn Tower Hamlets lle mae dros hanner y plant yn byw mewn tlodi, a bydd hi'n disgrifio sut olwg fydd ar chwalu'r system. Yna byddwn yn archwilio beth mae hynny'n ei olygu i fwyd a ffermio, a sut y gallai bwyd fod yn ffordd o ddod â phobl ynghyd i yrru newid systemau.

21. Presgripsiynu cymdeithasol: A all ffermwyr elwa?

Gyda: Gary Mitchell, Ffermydd a Gerddi Cymdeithasol; Jim Bowen, Fferm Gofal Clynfyw

Gyda chyhoeddi Fframwaith Cenedlaethol Cymru ar gyfer Presgripsiynu Cymdeithasol yn gynharach eleni, bydd y sesiwn hon yn cefnogi ffermwyr i ystyried a yw presgripsiynu cymdeithasol yn rhywbeth y gallent gymryd rhan ynddo, a rhoi arweiniad ar sut i ddechrau arni. Byddwn yn clywed gan Jim Bowen am Fferm Gofal Clynfyw sydd wedi bod yn darparu gweithgareddau gofal gwyrdd ers blynyddoedd lawer o'u fferm deuluol yn Sir Benfro.

22. Gwella ansawdd dŵr: Ymyriadau bychain yn gwneud gwahaniaeth mawr

Gyda: Sian Mercer, Sefydliad y Gwy a'r Wysg; Andrew Thomas, Ymddiriedolaeth Afonydd Gorllewin Cymru; Catherine Hughes a Kirsty Allwood, Freshwater Habitats Trust

Mae ymyriadau bychain yn gwneud gwahaniaeth mawr. Gan weithio gyda ffermwyr a thirfeddianwyr i wneud newidiadau i'w buarthau a'u tir i wella ansawdd dŵr, byddwn yn edrych ar newidiadau seilwaith iardiau a gwrychoedd ar linellau llif, a manteision pyllau a gwlyptiroedd i'r system ffermio er budd ansawdd y dŵr a bioamrywiaeth.

23. Mwy o wydnwch: Beth all cymunedau ei wneud?

Cadeirydd: Alison Sheffield, Ffermydd a Gerddi Cymdeithasol

Siaradwyr: Lowri Jenkins, Cymunedau Eden Cymru; Paul Jennings, Ffermydd a Gerddi Cymdeithasol; Vicky Moller, Grwp Resilience; Mike Eccles, Hay Community Resilience

Credwn bod cymunedau'n gallu wynebu sioc fyd-eang a lleol yn well, nawr ac yn y dyfodol pan fydden nhw'n dathlu eu hamrywiaeth ac yn meddu ar reolaeth dros y penderfyniadau sy'n effeithio arnynt. Mae pedwar sefydliad yn rhannu eu profiad o ddod â chymunedau at ei gilydd ar wahanol gamau i feithrin perthnasoedd, gweithredu gyda'i gilydd ac adeiladu gwytnwch. Rydym yn archwilio potensial gweithgareddau syml fel prydau bwyd a rennir, drwy ddatblygu mannau tyfu a rennir i fodelau cymdeithasol ac economaidd amgen ar gyfer cymunedau. Bydd ein siaradwyr yn gwahodd y gynulleidfa i gymryd rhan a dysgu o brofiadau ei gilydd.

24. Bio-gwrtaith a bio char – canlyniadau profion maes

Gyda Peni Ediker

Cyflwyniad ar dyfu gyda bio-gwrtaith a bio-char. Canfyddiadau cyffrous o dreialon ar raddfa maes ger Llandudoch.

25. Perthyn i fannau, cysylltu â'r tir

Cadeirydd: Rachel Fleming

Siaradwyr: Angharad Wynne, Animate Earth Collective; Abel Pearson, Glasbren; Owen Sheers

Beth mae'n ei gymryd i ni fod â chysylltiad dwfn ac mewn sgwrs â'r tir a'r bobl eraill hynny yn ein lleoedd? Bydd y drafodaeth banel hon yn dwyn i gof ein traddodiadau doethineb ar y tir ac yn gofyn sut y gallwn ddychwelyd yn y cyfnod modern hwn at ymdeimlad o berthyn dwfn a pherthynas o ddwyochrog â'r tir.

26. Gwella perfformiad garddwriaeth amaeth-colegol yng Nghymru

Cadeirydd: Tony Little

Siaradwyr: Martin Samphire, Prifysgol Bangor; Alma Joensen, Caeriad CIC

Ymunwch â'r drafodaeth gyffrous hon am wahanol ddulliau o ymdrin ag ymchwil, gyda'r nod o ddarparu gwelliannau ar gynnyrch ac ansawdd mewn garddwriaeth amaeth-ecolegol yng Nghymru, a adroddwyd gan ddau ymchwilydd tyfwr. Mae Martin Samphire wedi bod yn dyfwr ers deuddeng mlynedd, ac mae newydd gwblhau ei ddoethuriaeth yn ymchwilio i'r defnydd o *mulches* ffilm blastig bioddiraddadwy mewn cynhyrchu llysiau organig. Mae Alma Joensen wedi bod yn dyfwr ers pedair blynedd, ac ar hyn o bryd mae'n gweithio gyda Câr y Môr, fferm gefnforol adfywiol arloesol, i dreialu biosymbylydd hylif gwymon dan arweiniad ffermwyr.

Yn y sesiwn hon bydd y ddau yn rhoi crynodeb byr o'u gwaith ac yn trafod gwerthoedd y gwahanol ddulliau o ymdrin ag ymchwil, yn ogystal â rhoi cipolwg gwerthfawr ar y pynciau a'r effaith bosibl y gallant ei chyflwyno.

27. Crefftio map ffordd ar gyfer gwydnwch a iechyd cynaliadwy ffermydd

Cadeirydd: Lawrence Woodward OBE, Whole Health Agriculture

Siaradwyr: Garry Ehm, So Good Organics; Peter Lewis, ffermwr llaeth; Anne Evans, Fferm a Siop Blaencamel

Diffinnir gwytnwch fel y gallu i adfer, addasu a ffynnu yn ystod straen neu adfyd. Mae'r sesiwn hon yn archwilio strategaethau ac arferion ffermwyr a thyfwyr llwyddiannus, sydd wedi ymrwymo i egwyddorion cynaliadwy, cyfannol, sy'n dangos gwytnwch trwy eu hirhoedledd a'u llwyddiant masnachol. Bydd cyfranogwyr yn archwilio'r elfennau hanfodol sy'n cyfrannu at fferm wydn, ffyniannus, gan nodi'r elfennau allweddol o arbenigedd sy'n arwain at lwyddiant. Nod y sesiwn yw mapio model ymarferol, gan sefydlu pileri sylfaenol ar gyfer cryfhau iechyd a gwytnwch fferm gyfan, sy'n berthnasol i amrywiol gyd-destunau ffermio.

28. Creu gofodau dysgu ar draws gwahaniaethau

Gyda: Ali Taherzadeh a Hannah Pitt, Prifysgol Cardiff

Nod y gweithdy hwn yw archwilio ffyrdd o oresgyn rhaniadau mewn cymunedau bwyd a ffermio trwy greu lleoedd ar gyfer dysgu trawsnewidiol ar draws safbwyntiau amrywiol. Bydd yn dechrau gyda rhywfaint o ymchwil ddiweddar i fframio prosesau dysgu o'r fath, ac yna gweithgareddau gweithdy cyfranogol sy'n mynd i'r afael â'r heriau o uno safbwyntiau amrywiol. Bydd cyfranogwyr yn rhannu enghreifftiau o feithrin dysgu ar draws gwahaniaethau, gan nodi ystyriaethau allweddol ar gyfer creu lleoedd o'r fath. Y nod yw ysgogi cyfranogwyr i ddatblygu mwy o amgylcheddau cyd-ddysgu, gan gydnabod bod newid ystyrlon yn y system fwyd yn gofyn am groesawu sgyrsiau heriol.

29. Hir Oes i Amaethyddiaeth! Cynyddu gwydnwch ac elw

Cadeirydd: Rhys Evans, Rhwydwaith Ffermio er lles Natur Cymru

Siaradwyr: Shea Buckland Jones, WWF Cymru; Ffion Evans, Prifysgol Bangor; Aled Picton Evans, Fferm Rest; Rhodri Lloyd-Williams, Fferm Moelgolomen; Huw Irranca-Davies AS

Ymunwch â ffermwyr o Gymru, Rhodri Lloyd-Williams ac Aled Evans, a'r academydd Ffion Evans am drafodaeth banel a chyngor ymarferol ar sut i gynyddu gwydnwch fferm. Cawn graffu ar ddulliau ymarferol ar sut i wrthsefyll tywydd eithafol a chynyddu bioamrywiaeth, gan gynyddu elw a chynnal, neu hyd yn oed gynyddu cynnyrch. Yn syml - mwy o fwyd, mwy o ffermwyr, mwy o natur, mwy o wydnwch! Bydd y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig yn ymuno â'r sesiwn ac ateb cwestiynau o'r gynulleidfa.

30. Hyfforddiant i'r newydd-dyfodiaid: Beth sydd ar gael, a beth sydd ei angen?

Cadeirydd: Ian Rappel, Gweithwyr y Tir ac Agroecology Learning Collective

Siaradwyr: Sarah Gould, Cyswllt Ffermio; Kate Muddiman, Coleg Cambria; Charlie James, Coleg y Mynydd Du

Bydd y sesiwn hon yn dechrau drwy edrych ar yr hyfforddiant sydd ar gael yng Nghymru ac sy'n addas ar gyfer newydd-ddyfodiaid i ffermio a thyfu organig ac amaethecolegol. Byddwn yn cwmpasu'r ystod lawn, o gyrsiau byr a mentora hyd at brentisiaethau a chyrsiau coleg aml-flwyddyn. Yn dilyn y cyflwyniadau, bydd amser i gwestiynau a thrafodaethau am yr hyn sydd ar goll o'r cynnig presennol.

31. Peirianneg enetig: O ddadreoleiddio i dystopia?

Cadeirydd: Leonie Nimmo, GM Freeze

Siaradwyr: Steven Jacobs, Organic Farmers & Growers CIC; Pat Thomas, Beyond GM / A Bigger Conversation

Mae'r rheoliadau sy'n rheoli peirianneg genetig yn newid, ac mae goblygiadau helaeth yn bosibl ond nid ydynt yn cael eu deall yn eang. Mae llawer yn y fantol - o sofraniaeth y cenhedloedd datganoledig i hyfywedd y sector organig, i'r effaith ar sofraniaeth bwyd a hadau. Wrth edrych i'r dyfodol, mae mwy i ddod, gyda gyriannau genynnau, addasu genetig micro-organebau a GM ynghyd a deallusrwydd artiffisial. Dewch i'r sesiwn hon i ddarganfod mwy.

32. *Agriwilding*: Lle perffaith ffermio ar gyfer bwyd a natur

Gyda: Matt Swarbrick, Henbant; James Hitchcock, Rewilding Britain

Ychydig iawn o sôn sy'n cael ei drafod am y croesiad rhwng amaethyddiaeth, cadwraeth ac ailwylltio adfywiol, wrth i gadwraeth a ffermio gael eu gosod yn erbyn ei gilydd yn y cyfryngau. Fodd bynnag, gwyddom fod 146 o wledydd wedi ymrwymo i sicrhau 30% o'r tir a reolir ar gyfer natur erbyn 2030, sy'n hanfodol i sicrhau ein bod yn cynnal ein systemau cynnal bywyd a hinsawdd sefydlog. Mae nifer cynyddol o bobl yn cymryd golwg wahanol ar reoli tir, a rhai yn archwilio'r tir canol. Rydym yn edrych ar ddull *agriwilding* Henbant, gan archwilio pa mor bell y gallwn wthio ecosystem ar gyfer cynhyrchiant a natur ar yr un pryd? Sut mae'r patrymau hyn yn edrych a beth fydd yn digwydd yn y dirwedd ehangach? Sut ydyn ni'n sicrhau ffordd gyfiawn a theg ymlaen sydd o fudd i gymunedau ac economïau gwledig? Ymunwch â ni am ddadl fywiog, gydag enghreifftiau o'r maes a'n profiad ein hunain.

33. Diffinio bwyd iach

Gyda: Cheryl Hillier

Bydd Cheryl yn arwain trafodaeth ar sut y gallwn geisio tyfu bwyd sy'n iach i bawb, yn wydn i newid yn yr hinsawdd ac yn rhoi hwb i fioamrywiaeth. Wrth siarad o brofiad personol o effeithiau bwyd ar iechyd ei theulu, bydd hi'n siarad am pam ei bod yn bwysig ein bod yn canolbwyntio nid yn unig ar yr hyn rydyn ni'n ei fwyta ond sut mae'n cael ei dyfu.

34. Gwrandawyr gwadd: Myfyrdodau, gwersi a mwy

Ymunwch â'n panel o wrandawyr gwadd i drafod yr hyn rydym wedi'i ddysgu dros y ddau ddiwrnod diwethaf, edrych ymlaen at yr ymweliadau maes yfory ac efallai gweld beth mae ein hartistiaid wedi bod yn ei wneud.

Dydd Gwener: Teithiau maes

Ar ôl gwrando, trafod a chynllunio, dyma ein cyfle i fynd allan i weld rhai o'r ymarferion a'r prosiectau yr ydym wedi bod yn dysgu amdanynt yn y byd go iawn. Mae gwefan y Gynhadledd - https://wrffc.wales/ymweliadau-maes-2024-field-visits/ - yn cynnwys manylion pob taith. Cefnogwch y ffermwyr a'r tyfwyr gwych hyn sy'n agor eu busnesau i ni am ddim, ond gwnewch yn siŵr eich bod yn gwisgo'n briodol ar gyfer y tywydd!